

FREMMEDSPRÅKSENTERET

NASJONALT SENTER FOR FREMMEDSPRÅK I OPPLÆRINGEN

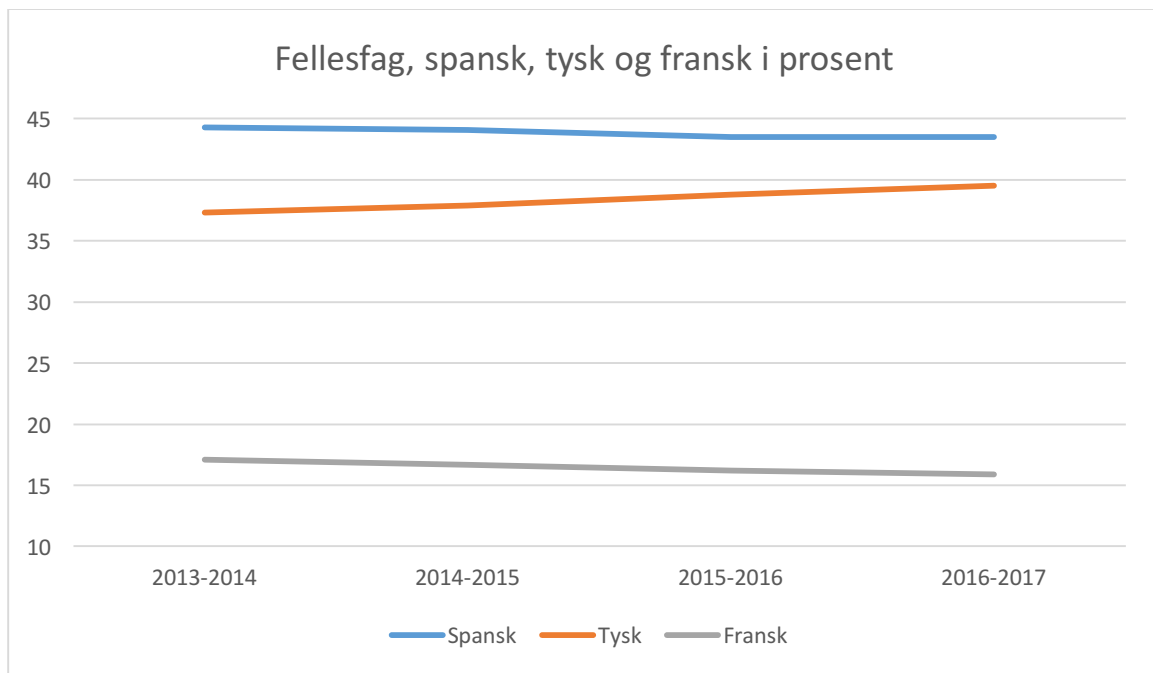
Elevenes valg av fremmedspråk på videregående 2016-2017

Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen - Notat 3/2017

Årets tall for språkvalg på videregående har for kort tid siden blitt publisert av Utdanningsdirektoratet. Utviklingen for fellesfagene spansk, tysk og fransk er lik som i fjor med svak nedgang i spansk og fransk og oppgang for tysk, mens de mindre underviste språkene i år ikke kan vise til samme fremgang som tidligere.

Ifølge statistikken har også den positive utviklingen for programfag nivå III snudd. Fremmedspråksenteret har derimot avdekket alvorlige feil med rapporteringen av nettundervisning og tallene for nivå III kan dermed være mye høyere enn de som fremkommer av statistikken, både i år og i tidligere år. Fremmedspråksenteret har ikke ressurser til å innhente tall fra samtlige skoler og fylkeskommuner og dermed vil tallene som presenteres i notatet være basert på Utdanningsdirektoratets statistiksider.¹ De fylkeskommunene vi har kontaktet, hevder at denne statistikken ukorrekt. Vi kommer tilbake med forklaringen mot slutten av notatet.

Stabile fellesfag

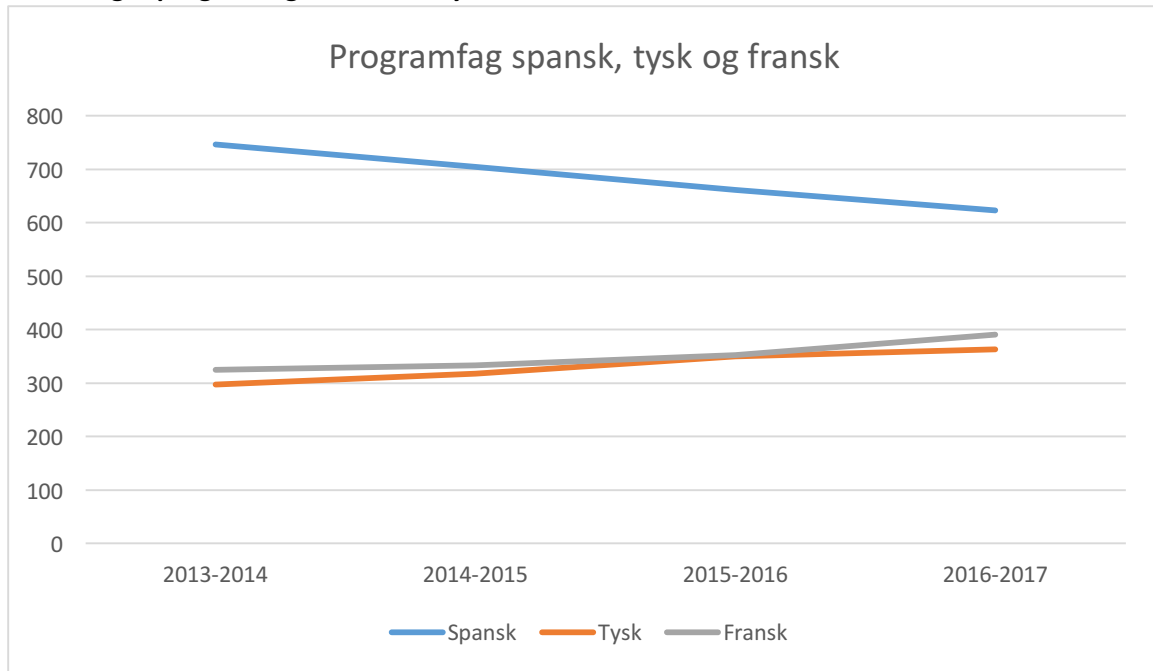

Fremmedspråk som fellesfag har den samme fordelingen som i ungdomsskolen, siden de fleste fortsetter med samme språk på videregående. Derfor ser vi en liten økning i fellesfag tysk, og

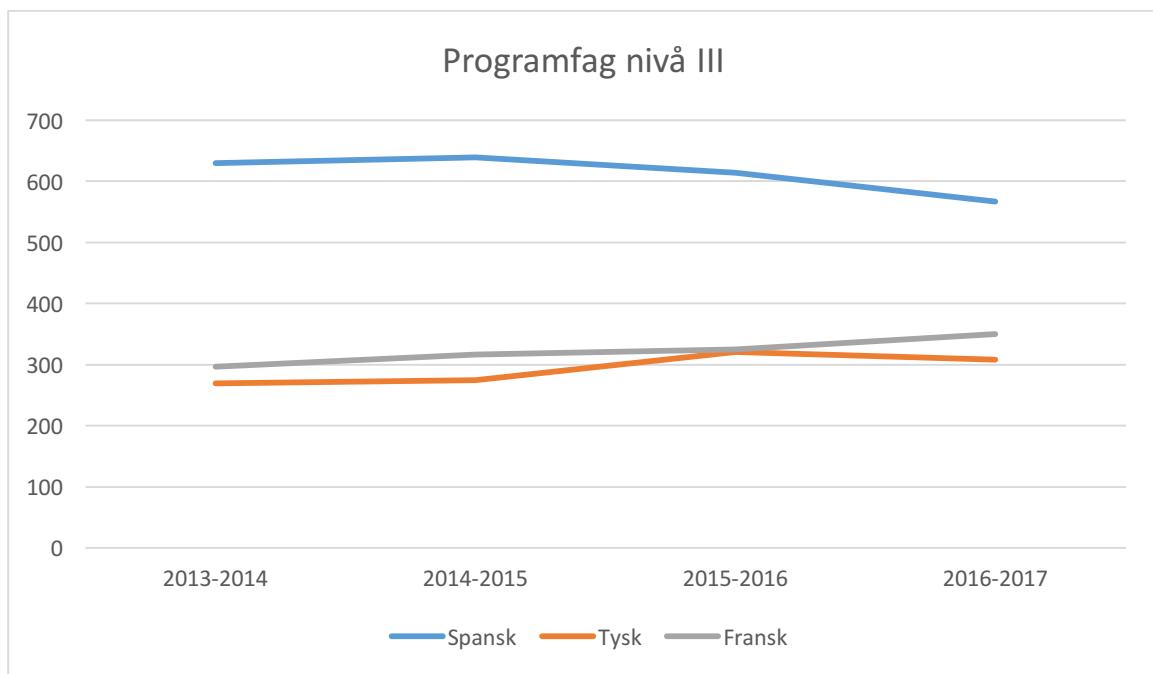
¹ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/tema/fagvalg-i-videregaende/>

nedgang for spansk og fransk, selv om trenden i ungdomsskolen i år går i motsatt retning. Se Fremmedspråksenterets notat om fagvalg i ungdomsskolen 2016-2017 for grundigere detaljer.²

Flere velger programfag fransk enn tysk

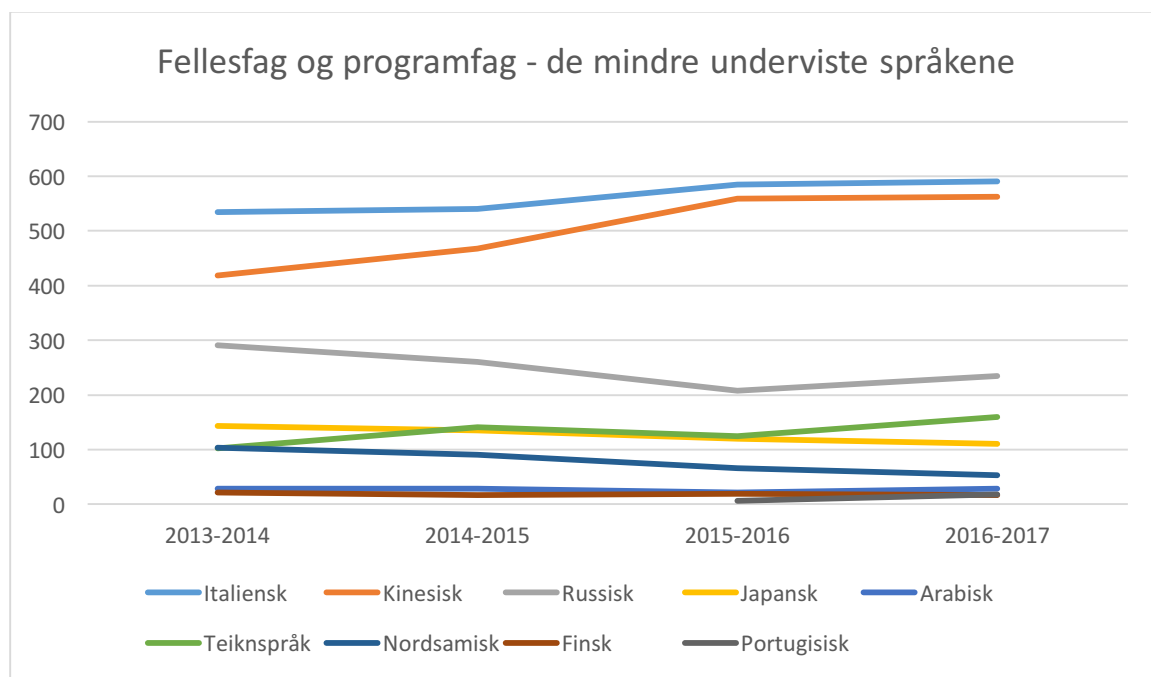

Det er i år flere som velger programfag fransk enn tysk både på nivå I og II, men også på nivå III. Det vitner om større interesse for språket blant de som har valgt fransk enn de som har valgt tysk, siden nesten tre ganger så mange har tysk som fellesfag. Spansk er fortsatt det mest populære programfaget, men synker i popularitet.

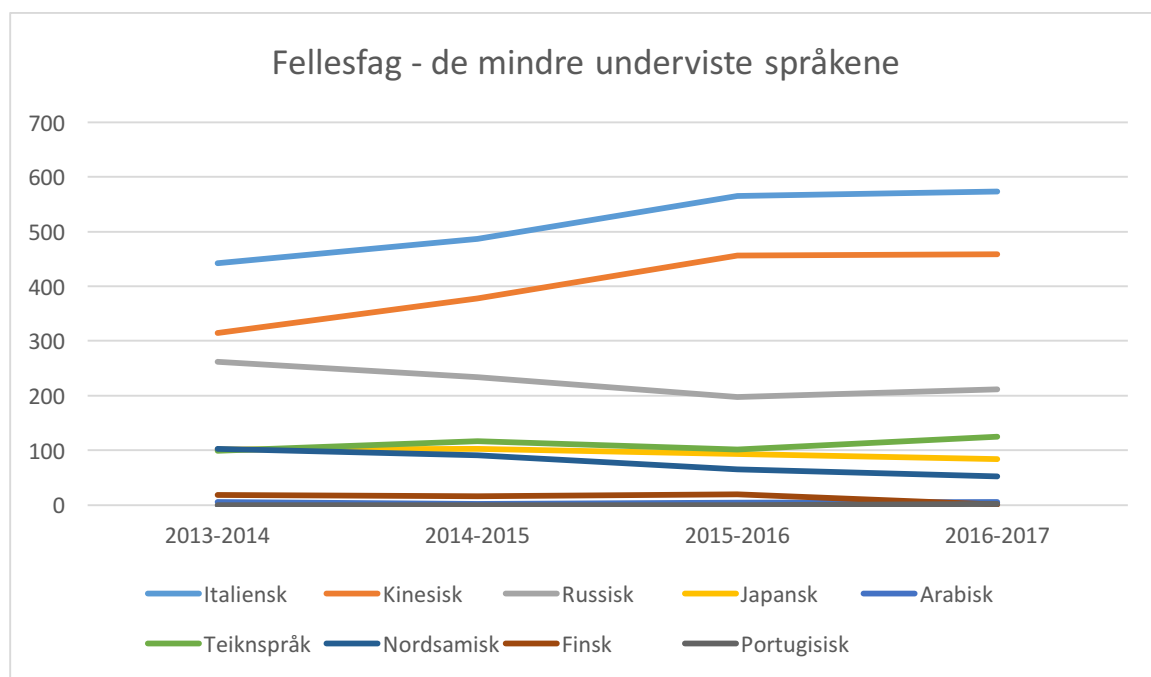

² <http://fremmedspraksenteret.no/nor/fremmedspraksenteret/sprakvalg-1/statistikk-og-analyse>

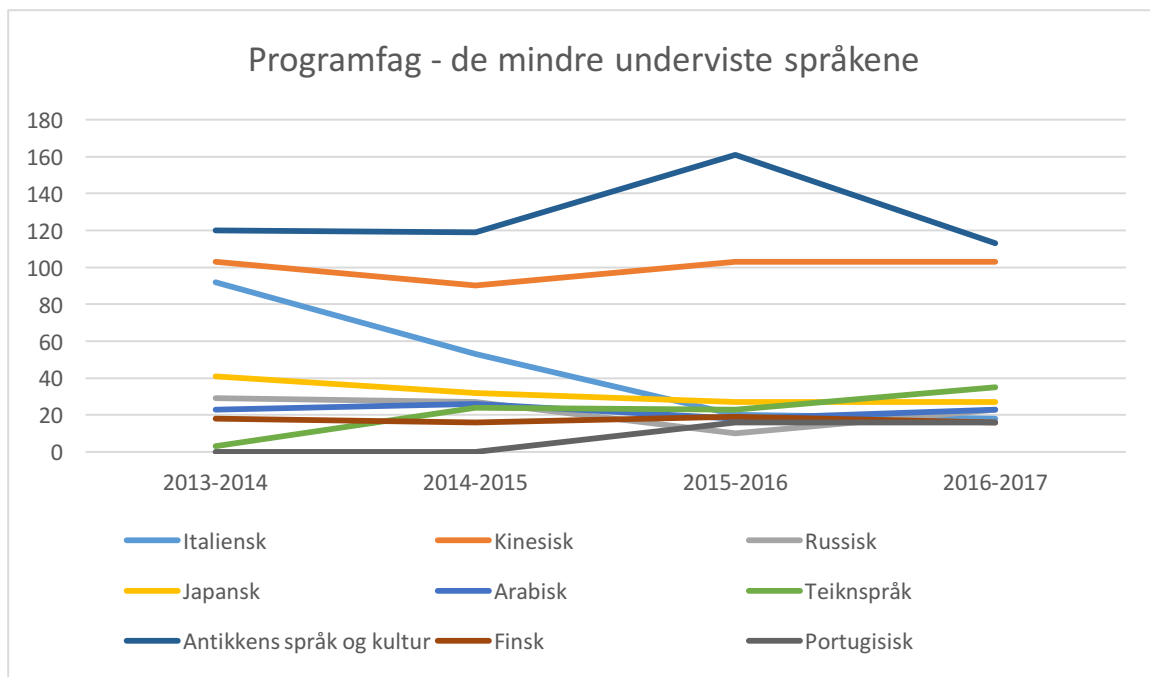
De mindre underviste språkene er stabilt små

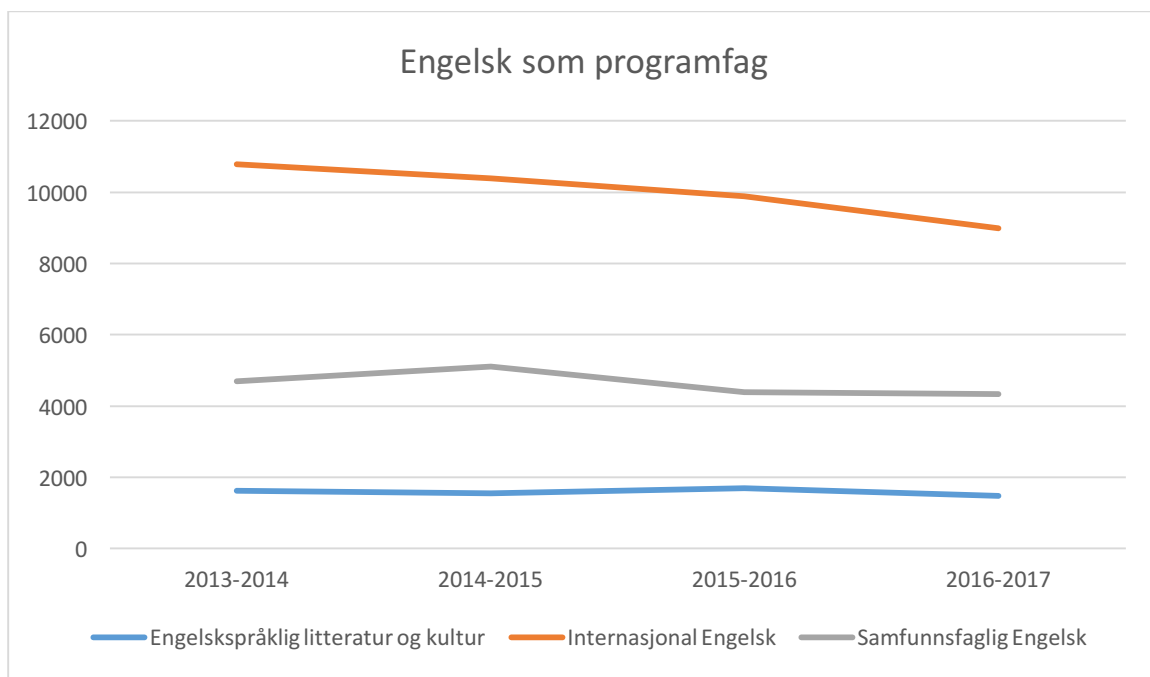
For første år noensinne har kinesisk ikke økt sitt elevtall i videregående. Italiensk har også stoppet opp sin utvikling. Japansk har i år igjen litt færre elever enn tidligere år. Vi ser derimot en liten positiv utvikling for russisk, og tegnspråk.

Som nevnt i tidligere notat er det verdt å merke seg at mange av elevene som studerer et av de mindre underviste språkene har det som programfag. Siden disse språkene har veldig få eller ingen elever på nivå III betyr det at de fleste elevene tar et av de mindre underviste språkene i tillegg til obligatorisk fremmedspråk fellesfag, altså som fremmedspråk nummer tre! Dette vitner om stor interesse for disse språkene. I kinesisk er omtrent en av fire elever programfagselever. Det største programfaget er «Antikkens språk og kultur» - et eget programfag med sin egen læreplan, som ikke regnes som fremmedspråk.

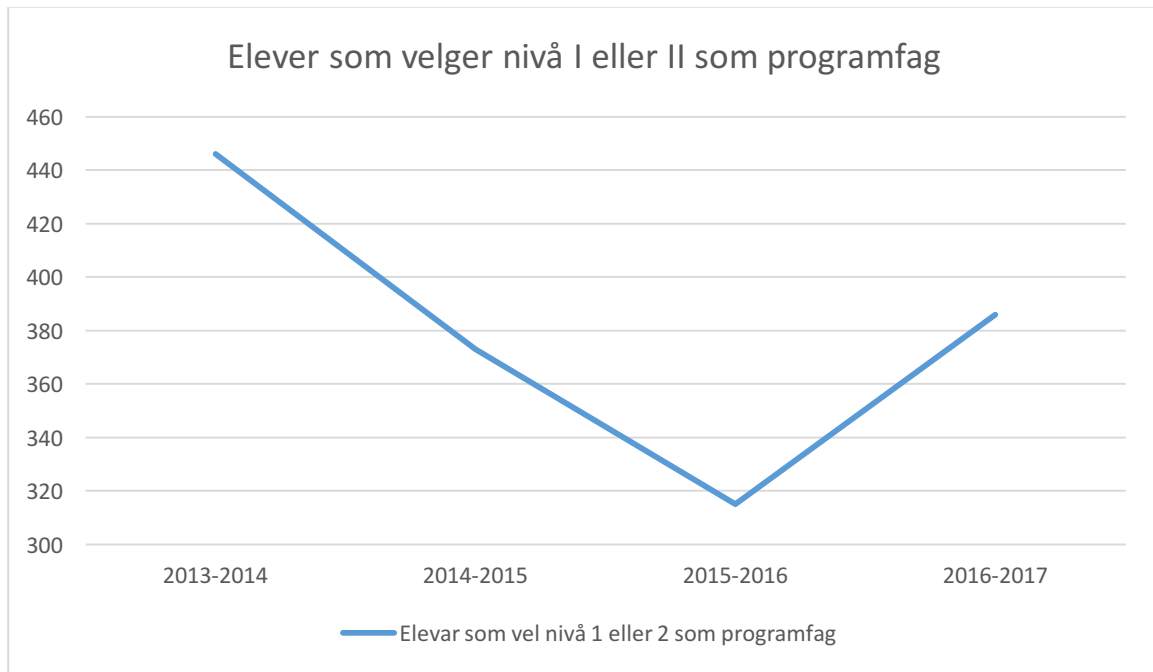

Stor nedgang for programfag engelsk

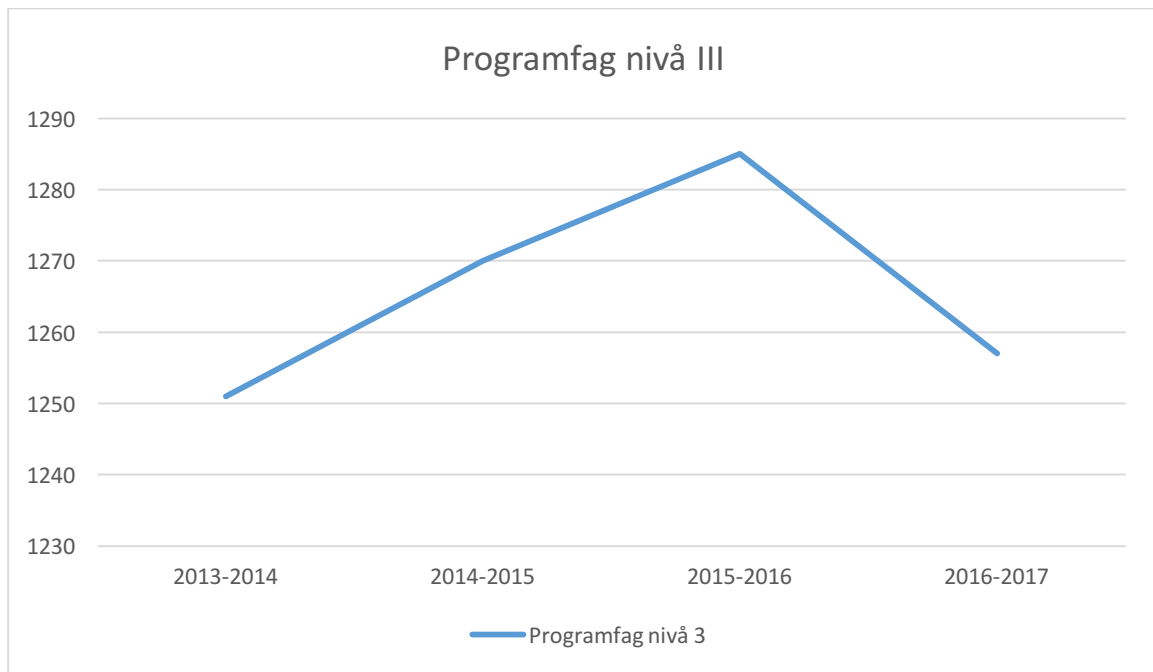
De tre programfagene i engelsk har lenge opplevd nedgang i elevtall og i år er nedgangen enda større. På bare ett år har tallet minsket med 7,5 %. Dette er en bekymringsfull utvikling for faget, og bør tas tak i. Fremmedspråksenteret ønsker å følge opp denne saken overfor utdanningsmyndighetene.

Fortsatt få som velger fremmedspråk nivå I eller II som programfag

Som nevnt i fjorårets notat er det fortsatt relativt få som velger fremmedspråk nivå I og II som programfag, først og fremst på grunn av strukturelle utfordringer. For en grundigere forklaring av dette, se Fremmedspråksenterets notat om fagvalg i videregående skoleåret 2015-2016.

Programfag nivå III over hele landet – store fylkesvise forskjeller og alvorlige mangler i statistikken

Ifølge Utdanningsdirektoratet er det på landsbasis 28 færre elever som velger programfag nivå III i 2016-2017 enn i 2015-2016. Vi ser veldig store fylkesvise forskjeller og forskjeller fra år til år. Det er vanskelig å peke på noen sammenhenger ut fra disse tallene, bortsett fra at fremmedspråk nivå III er et veldig skjørt fag mange steder som er avhengig av motiverte elever, lærere og skoler for å eksistere som tilbud.

Som et forsøk på å løse dette har mange fylker et tilbud om nettundervisning i fremmedspråk nivå III, de fleste som en blanding av nettundervisning og klasseromsundervisning, men det er også fylker som tilbyr all undervisning på nett. Tilbudene varierer i struktur fra fylke til fylke.

Gjennom arbeidet med å kartlegge disse tilbudene har Fremmedspråksenteret oppdaget at elever som tar nivå III på nett ikke blir registrert i Utdanningsdirektoratets statistikker sammen med elevene som tar faget på tradisjonelt vis i klasserommet. Dermed kommer ikke disse elevene med i statistikken, noe som er sterkt beklagelig og gir et misvisende bilde av satsingen som blir gjort i flere fylker. Elever med nettundervisning blir rapportert inn til Utdanningsdirektoratet og SSB med fagstatus «N» for nettundervisning i Vigo, men det er kun elever med fagstatus «E» for vanlig elev eller «A» for elever med spesialundervisning som kommer med i statistikken.

I skrivende stund har ikke Fremmedspråksenteret fått svar fra alle fylkeskommuner, men vi kan trekke frem Nord-Trøndelag som et godt eksempel på hvordan dette slår ut: Ifølge statistikkportalen til Utdanningsdirektoratet er det 18 elever som tar nivå III, men fylkeskommunen oppgir selv at de har 59 elever på nivå III.

Fremmedspråk nivå III er en politisk satsing for Nord-Trøndelag og de trekker frem nettundervisningen som nøkkel for å kunne tilby faget, siden elevene er spredt på forskjellige skoler. Fremmedspråksenteret kjenner til flere fylkeskommuner som har satset på nivå III på samme måte, og hvis situasjonen der er lik som i Nord-Trøndelag betyr det at det på landsbasis er langt flere elever som tar nivå III enn det som kommer frem i statistikken, både i år og tidligere år.

Det er synd at fylkeskommunenes innsats for nivå III som nettundervisning ikke vises i statistikken og Fremmedspråksenteret har kontaktet Utdanningsdirektoratet og bedt om endring av innrapporteringene.

Øystein N. Øksenvåg
Rådgiver for språkvalg
Halden, mars 2017

	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Elever på studiespesialisering	82 020	83 508	84 366	
Fremmedpråk fellesfag	68 280	68 479	68 286	70 275
Spansk	30 227 = 44,3 %	30 185 = 44,1 %	29 709 = 43,5 %	30 598 = 43,5%
Tysk	25 449 = 37,3 %	25 929 = 37,9 %	26 464 = 38,8 %	27 751 = 39,5 %
Fransk	11 703 = 17,1 %	11 438 = 16,7 %	11 061 = 16,2 %	11 025 = 15,9 %
Italiensk	442	487	565	573
Russisk	262	234	198	212
Kinesisk	315	378	456	459
Japansk	102	103	93	84
Arabisk	5	2	4	5
Tegnspråk	99	117	102	125
Nordsamisk	103	91	65	52
Finsk	3	1	0	1
Portugisisk	0	0	0	2
Fremmedspråk programfag	1 697	1 643	1 600	1643
Spansk	743	705	661	623
Tysk	298	318	350	363
Fransk	325	333	353	391
Italiensk	92	53	20	18
Russisk	29	27	10	23
Kinesisk	103	90	103	103
Japansk	41	32	27	27
Arabisk	23	26	18	23
Tegnspråk	3	24	23	35
Nordsamisk	0	0	1	1
Finsk	18	16	19	16
Portugisisk	0	0	6	16
Engelskspråklig litteratur og kultur	1 624	1 549	1 699	1 480
Internasjonal Engelsk	10 782	10 394	9 895	8 989
Samfunnsfaglig Engelsk	4 691	5 113	4 397	4 355
Antikkens språk og kultur	120	119	161	113
Nivå I og II Programfag	446	373	315	386
Nivå III Programfag ³				
Sum alle språk	1 251	1 270	1 285	1257
Spansk	630	639	614	567
Tysk	269	275	321	308
Fransk	297	317	325	350
Russisk	10	6	1	7
Italiensk	5	4	7	0
Arabisk	5	4	3	3

³ For hele listen, se Utdanningsdirektoratet sin statistikk

Tegnspråk	3	0	0	0
Japansk	0	0	0	0
Nordsamisk	0	0	0	0
Kinesisk	0	4	0	6
Fellesfag + programfag				
Spansk	30 227 = 44,3 %	30 185 = 44,1 %	29 709 = 43,5 %	31 221
Tysk	25 449 = 37,3 %	25 929 = 37,9 %	26 464 = 38,8 %	28 114
Fransk	11 703 = 17,1 %	11 438 = 16,7 %	11 061 = 16,2 %	11 375
Italiensk	442+92 = 534	487+53 = 540	565+20 = 585	573+18 = 591
Russisk	262+29 = 291	234+27 = 261	198+10 = 208	212+23 = 235
Kinesisk	315+103 = 418	378+90 = 468	456+103 = 559	459+103 = 562
Japansk	102+41 = 143	103+32 = 135	93+27 = 120	84+27 = 111
Arabisk	5+23 = 28	2+26 = 28	4+18 = 22	5+3 = 28
Tegnspråk	99+3 = 102	117+24 = 141	102+23 = 125	35+125 = 160
Nordsamisk	103+0 = 103	91+0 = 91	65+1 = 66	52+1 = 53
Finsk	3+18 = 21	1+16 = 17	0+19 = 19	1+16 = 17
Portugisisk			0+6 = 6	2+16 = 18